

**ELŐFIZETÉS:**  
Egész évre . 6 ft.  
Fél évre . . . 3 ft.  
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

# BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

**HIRDETÉSI DÍJ:**  
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,  
többszöri hirdetésnél olcsóbb.  
Nyiltér sora 25 kr.  
Bélyegdíj minden hirdetésnél  
30 kr.

A hirdetések Bittermann  
Nándor könyv- és könyvnyomda-  
jában és a szerkesztőnél fogad-  
tatnak el.  
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

## Ellenzéki taktika.

Zombor, 1896. december 3.

A mai politikai viszonyok kétségtelenül igazolják, hogy az ellenzéki pártoknak sem jelenük, sem jövőjük nincs. Legjobban érzik ezt maguk az ellenzékiek. Innen van, hogy nem válogatnak semmiféle eszközt, hanem felhasználva a taktika minden képzelhető nemét, oda törekcsenek, hogy az erős és tömör szabadelpártnak valamiképp ártsanak. Így a többek között az ellenzék örökös híreket, találgatásokat összeittközéseket és cselszövényeket lát fölmerülni a szabadelvű pártban és a pletykából csinál politikai tőkét; azt tárgyalja nyilvánosan, folytonosan, ellenőrizhetetlen források, feleletre nem vonható tudósítások és ennek folytán majdnem mindig alaptalan vagy félremagyarázott hírek nyomán.

Elismerjük, hogy ennek az eljárásnak három, nem igen szép és nem igen erkölcsös, de tagadhatatlanul létező vagy remélhető előnye van. Az egyik, hogy mindennap valami pikáns, valami szenzációs hírrel lehet traktálni a közönséget. Minthogy pedig a sajtó egy része most már üzlet, a spekuláció természetesen nem rossz. Legföljebb megfosztja az illetőket attól a jogtól, hogy a spekuláció vádjával akarjanak kizárni másokat a közéletből; mert a bűzejüket nem oly erkölcs telen és nem oly káros, mint a politikai játék a közönség jóhiszeműségével és a mások jó hírnevére való baisespekuláció.

A másik várható előnye ennek az eljárásnak abban a régi mondásban található meg, hogy semper aliquid haeret. Gondolják magukban az illetők, hadd terjeszszünk minél több pletykát a szabadelvűpártból és pártról, mint Don Basilio mondja, hát a suttogásból vihar lesz, a mely feldulja a szabadelvűpárt egységét és felduzzasztja az ellenzék megfeneklett hajójának vitorláit. A szabadelvűpárt régi és főleg új tagjainak jól meg kell szivlelniök ezt; mert egy-egy, talán komolyan sem vett megjegyzés vagy vendéglői beszélgetés képezi a legkomolyabb alapját mindannak, mit a szabadelvűpárt belviszonyairól az ellenzéki lapokban olvasunk. A mindenütt előforduló természetes véleménycsere az ellenzék kebelében, nem ad okot és alapot pletykára, mert a szabadelvűpárt közlönyei és tagjai sokkal komolyabbak, hogy sem mások házi dolgaival, még

ki nem forrott véleményükkel, készülöben levő állásfoglalásukkal, még kevésbé egyéni érzelmeikkel foglalkozzanak. De miután az ellenzék némely közlönyei és tagjai nem ilyenek, velők szemben egészen más magatartást kell követni, mint diszkrét és komoly tényezőkkel szemben. Így kell megfosztani őket attól az előnytől, hogy pikánsok legyenek a mi rovásunkra, valamint attól, hogy suttogásból vihart csináljanak, vagy reméljenek.

A harmadik előny, mit az említett rendszer által elérni vélnek, hogy azzal némi erőt öntenek az ellenzék desperátus tagjaiba. Hiszen főleg a nemzeti párt reményét évek óta egyedül pletykákkal tartják fenn. Évek óta folytonosan meghasonlást látnak és remélnék a szabadelvű pártban és kormánybukásokat jósolnak. Különböző politikailag tartani sem lennének képesek magukat, a válság reményéből táplálkoznak. Eképen ugyan már százszor neveltségessé tették magukat és a legutóbbi választásoknál rettenetes kudarcot vallottak, hanem hát nekik mindegy, ha akad pletyka, vagy csinálni tudnak, produkálják tovább azt, olyanok mint a desperátus kofák, rakják a lutrit, hátha egyszer mégis csak „beüt”. Ettől az élvezettől kár lenne megfosztani őket — csak a szabadelvűpárt ne adjon hozzá semmit. Hadd játszanak fantáziájukkal. Akkor bizonyosan soha sem fognak nyerni.

Az egyetlen komolyabb színezetű pletyka, mely tele van antiszemitizmussal és gyanúsítással, ebből áll: pénzügyi bizottságokról, az országgyűlési képviselőket nem kell a pénzügyi bizottságba beválasztani, sőt onnan ki kell szorítani őket. A szakbizottságban tehát, mely kizárólagosan pénzügyekkel foglalkozik, ne üljenek gyakorlati szakemberek, ez épen olyan kívánság, mintha az igazságügyi bizottságból a jogászokat, a vizügyiből a mérnököket kívánnák kizárni! És ugyan miért? Talán nem függetlenek a kormánytól vagy nem érdektelenek? Ezt suttogják, ezt akarják terjeszteni. Hát ezt konkrétum kell tárgyalni; akire az a vád áll, azt a bizottságból vagy annak abból a tárgyalásából, amelyen talán ad hoc érdekeltek fél, föltétlenül ki kell rekeszteni. De az ellenzéki pletyka nem ezt a helyes és korrekt eljárást ajánlja; annak egyáltalán nem kellene a bank emberek. Van ebben egy adag tudatlanság, a mely a bankban csak rablást és spekulációt lát, van egy adag antiszemitizmus, a

mi így akar érvényesülni; van gyűlölködés a mozgó tőke ellen, a melyről el akarja hitetni, hogy kizárja a hazafiságot és önzetlenséget. Hanem nincs abban egy szemernyi igazság sem. Mert az üzlet ember, vagy az üzletet ellenőrző ember hazafiságát és önzetlenségét a közügyek terén épen úgy nem szabad kétségbevonni mindaddig, a míg konkrétum ellenkező be nem bizonyul, mint nem vonja senki kétségbe a gentry elismert hazafiságát és önzetlenségét, bár egyes tagjairól ezt az erkölcsi bizonyítványt nem mindig lehet kiállítani. Szóval ez a legujabb sugdosás is pusztán gyanúsítás és pletyka, azért hogy megzavarja a szabadelvűpártot. Nem kell neki felülni!

**Képviselőink a bizottságokba.** Kedden alakultak meg az országgyűlési bizottságok titkos szervezés útján. A mi megyénkbeli képviselők a következő bizottságokba kerültek be: dr. Molnár Károly az I. bíráló-bizottságba, Kozma László a II. bíráló-bizottságba, Piu-kovits József a VII. bíráló-bizottságba, Széchenyi József az igazságügyi bizottságba, ifj. Vojnits Sándor a kérvényi bizottságba, Ivanovits Iván a közgazdasági bizottságba, Rohonyi Gyula a mentelmi és a pénzügyi bizottságba, Bezeredy István és Latinovits Pál a véderő-bizottságba, Gombos Béla a vizügyi bizottságba, Zákó Milán a zárszámadásvizsgáló-bizottságba.

**Az igazságügyi reformok.** A trónbeszéd által kilátásba helyezett törvényhozási reformmüvek közt az igazságügyi tárca reformjai tudvaleg jelentékeny helyet foglaltak el s a sorrendben is mindjárt a közgazdasági reformok után következtek. Az igazságügy-miniszteriumban az ennek megfelelő törvényelőkészítési munka megszakítás nélkül folyik s a megkezdett munkálatok körülbelül az egész öt évi országgyűlési ciklust ellátják nagyfontosságú javaslatokkal. Erdély Sándor igazságügy-miniszter első sorban a már hónapokkal ezelőtt átment egy nagyobb szaktanácson. Azóta a föl-kért szakférfiak véleménye is beérkezett s az egész anyag újból revízió alá került. A két törvényjavaslatot a miniszter a jövő év január vagy február havában a képviselőház elé terjesztheti. Tekintve, hogy az életbe-leptetéssel az esküdtbírók szervezése is össze lesz kötve, az eljárási kodex a két összefüggő szervezeti törvényvel együtt előreláthatólag 1898. január 1-én léphet életbe, a mi legkésőbbi határidő. — A büntető kodex novelláját Erdély miniszter jelentékenyen kibő-vítetetti s most az is átdolgozás alatt van. Az újra szö-vegezett javaslat a „föltételes elítélés” nevezetes jog-intézményét is tartalmazni fogja. Az új intézmény for-mája most áll tárgyalás alatt. Továbbá a jövő év folya-mán az általános polgári perrendtartás törvényjavaslata is előterjeszhetővé válik s ezzel az egész magyar polgári perrend reformja, körülbelül az 1898. év derekán a

## A „BÁCSKA” tárcája.

KÖZÖNY.

Írta: GÁL LAJOS.

A fényes berendezésű kávéház óriási tükörrablakánál ülök és elgondolkozom.

Bent is, kint is zajos, vidám, ragyogó minden. Kinn hullámszik az élet. Vasárnap délután van. Elegáns gavallérok, kipirult arcú hölgyek, egészségtől duzzadó ifjak, csengő kacagású fiatal lányok, pajkos gyermek-csoportok sétálgatnak föl és alá a sima aszfalton.

A derű, az életkedv mindeniknek lesugárzik arcáról. Bent csörögnek a piccolós csészék, csattog a biliárd-golyó, harsog a zene. A pincérek sűrűnek-forognak. Vidámság, fesztelenség az egész teremben. Illatos szivar-füst kekes felhőbe burkolja a plafond festett angyalokait és mégis, mintha azok a felhőn keresztül is lemosolyog-nának az élni siető fiatalokra, élni vágyó öregekre.

Ugy elgondolkozom. Mintha valami idegen, szürke, hideg világból nézném ezt a nyüzsgő, hangos derűt, mintha valami végtelen tresség tátongna köztem s ama másik világ között. Nem hat rám. Nem értem a mosolyt, életkedvet, pedig látom, hallom.

Azt mondja Pierce Egan: „Az élet csal, mert látszat.” Akkor hát az egyhangú kedélyvilág, a sötét merengő chaos az igaz, melyben átvillannak ugyan a fénycsikók, de a szürke alapszínt nem törik meg soha.

Ugy elgondolkozom... Fölélednek a mult emlékei, a jelen tarka köntösében hivalkodik és a jövőt sejtelmem idézi lelki szemem elé. A plüss ottomán oly puha, a szivar illatos füstje, a biliárdgolyók csattogása, a piccolós csészék zörgése oly jól esik testemnek. De mintha nem énem észlelné ezt, mintha nem én (a gondolkodó, analízáló ember) örülnekn mindennek. Ugy érzem, mintha buzugság lenne az öröm, a kedv, a derű és a felcícomázott élvek tanyája... Álmodni jövünk ide, az ébrenléttől futva.

Élvezni jövünk ide, megriadva a nehéz gondtól. Szóra-kozni sietünk ide, irtózva az egyhanguságtól.

Ostobaság. Miért fél az ember az egyhanguságtól, mikor az a való... A szórakozás, a büntelődés ámitás. Percekig, talán órákig tart s aztán helyt ad a szív türességének, vagy egy katzenjammernek. A valótól futunk, mégis rabjai leszünk előbb vagy utóbb... Öngyilkosság, örület, kétségbeesés, átok, életunalom vagy közöny... ez mind valóság.

Csakhogy keserű harcok árán juthatunk el hozzá. A kezdet szép.

Minden gyermek virágos mezőre lép, ha megszü-letik. A legutolsó koldus ivadék is örül az életnek — gyermekkorában. Vidámságot lát minden felé. Nem az élet derült; ennek talán csak tövisei vannak számára, de az ő kedélye rózsás, az ő szemei lövelik ki a bohó (ám edes és feledhetlen) gyermekori tavasz napsugarait és e sugarak fényében megaranoyozva, kiszíneze lát mindent: saját énjének derűje bevonja előtte az egész mindenséget.

Ugy elgondolkozom.

„Gnothi seantoon” hangoztatta a bölcs Sokrates. A gyermek boldog, mert nem lát: színvak; nem ismerve önmagát, annál kevésbé ismerhet másokat. Tehát csak az boldog, a ki színvak. S az marad boldog, a ki színvak, a ki egész életén át — gyermek.

Am; gnothi seantoon! ismerd meg tenmagad... Soba sem töltetnek be vágyaink, soha sem elégtettük ki sóvárgó szívünk teljesen. A mi ma kedves, holnap talán nem az, a mit forrón óhajtunk elérni, nem nyujt sokszor örömet, ha elértük.

S mégis küzdünk, mert arra születünk.

A színvak boldog. De, gnothi seantoon! Láss, ismerd meg tenmagad és általad másokat... Kinyitnak majd szemeid. Korán bajtva, korbácsolva a sorstól, szállj szembe az élet viharával, ne riadj meg semmitől, kutass, vizsgálj, fedezz föl! S látni fogod azt a nagy sivatagot, a minek élet a neve s a melynek vázisa nem nyilnak a hamisíthatlan boldogság illatos virágai, csak rövid percekig tartó üdülő állomások vannak rajta, melyekről a haladás folytonos, a végéig — a sir.

És harsog a zene a kávéházban, csengnek a po-barak, csörögnek a piccolós csészék...

Ugy elgondolkozom... Boldogság!? Elvégre mi hát a boldogság fogalma: festett kép (százféle piktorral mázolva), melyről a festéket lemossa a tapasztalás és családás zápora s marad: a rongyos vászon!

Küzdünk, mert élünk; élünk, hogy küzdjünk.

A küzdelem célja emberi felfogás szerint vagyon, rang, dicsőség, jólét. De hát mit nyer vele az, ha el is éri, a kinek élte felét emészti föl a küzdelem, a szebbik felét, mely telve van idealizmussal, bizalommal, hittel. Mikor a rubikonon átlép, el kell hagyni mindent, rideg, meztelen való várja csak.

S mit nyer a küzdelemmel az, a kit arra tanít az élet, hogy akarat és cél egy sötét örvény két szemközti partja, mely örvényt csak eszközökkel lehet áthidalni. De a kinek nincs eszköze? Szárny nélkül nem repül-hetünk, kéz nélkül nem dolgozhatunk. És a szárnyakat letépi, a munkás kezeket bilincsekbe veri a nélkülözés.

Hanem hát nem érdemes keseregni semmi fölött. Ismerd meg tenmagadat. Neveltségesek ezek az apró emberi célok, puffeszkedő frázisokkal telt ugynevezett eszmékért folytatott harcok. A küzdelem végeredménye csak egy, az enyészet. A haladás feléje egyforma, csak a haladók nem azok. Az egyik gazdag, a másik koldus, gazember, becstelen ember, boldog, szerencsétlen, lán-gész vagy ostoba.

Az ember — és minden ember — csak a termé-szet által alkotott és a fátum által kormányzott automata. Hite — hogy törekvése, küzdeleme öntudatos — csak illúzió. A hová a fátum löki, ott van, a hogyan a fátum elhelyezi, ugy van.

És harsog a zene a kávéházban, csörögnek a piccolós csészék.

Látom szenvedni embertársaimat. Egykedvűen né-zem vergődéseiket, ugy sem segíthetek rajtuk. Vannak sokan, a kik segíthetnének, de nem látnak a fősvény-ség és önérdék hályogától. Ha magam is szenvedek, nyugodtan várók. Nem követelhetek kiváltságot... automata vagyok én is, ha nem is hitványabb, de különb sem a többinél.

gyakorlati életben is befejezését nyerheti. — Az időközben előterjesztendő kisebb javaslatok közül különös figyelmet érdemel a szövetségi törvényjavaslat, mely a kereskedelmi törvény sokat panaszolt egyik részét külön reformálja. Előkészítési munkálatai már a befejezéshez közel állanak. Továbbá a határvidéki birtokviszonyok rendezéséről készülő törvényjavaslat, vagyis a korábbi hézagos törvény okszerű reformja. — Ami az általános polgári törvénykönyv szerkesztését illeti, ez az erre kinevezett külön bizottságban megszakítás nélkül folyik. Remény van rá, hogy e nagy törvényhozási alkotás első tervezete már fél év múlva a teljes szaktanácsközmény tárgyalásai alá s ezzel a nagy közönség személe elé kerül. A kodex befejezése a munkásság mostani serényisége mellett a jelen országgyűlés harmadik évében várható s ha a parlamenti viszonyok nem állják útját, a rég várt kodex az 1901. évben hatályba léphet. — Végül a katonai büntetőperrendtartás ügye, mint azt a trónbeszéd is jelezte, határozottan kedvező állapotba jutott s egészen alapos remény van rá, hogy az érdekeltektől miniszteriumok közt a végleges szövegezés fönnakadás nélkül végbemelhet. — Mindezek a nagyfontosságú művek egymásután sorra fognak kerülni s méltó folytatásai lesznek a már létesült reformtörvényeknek. Létesüléstől kezdve természetesen kedvező s szenvedélyességek által kevésbé zavart parlamenti viszonyok is szükségesek.

### Kitüntetett kiállítók.

A szegedi kerületben.

(Vége.)

III.

#### XIV. C) Ruházati ipar.

Elismerő oklevél.

Szorgalmas munkáért: Ambrus István Hmvásárhely, Apfel Ignác O-Becse. Bordás Sándor Hmvásárhely, szép munkáért. Jó munkáért: Berkovits Gyula Baja, Bata Gergely O-Kanizsa. Czettl József és Mihály Baja, szorgalmas munkáért. Csoda Imre Hmvásárhely, jó munkáért. Engelsmann Sámuel Szeged, szorgalmas munkáért. Elkán Lajos Hmvásárhely, jó munkáért. Szorgalmas munkáért: Fejes István Kula, Fejes József Zombor, Fehér László Baja, Herpási János Hmvásárhely, Janosk György O-Becse, jó és szép munkáért. Jó munkáért: Ifj. Kiss Sándor Szentes, Kanyó Béla Hódásgh. Kovács István Hmvásárhely, szép munkáért. Király József Doroszló, jó munkáért. Szep munkáért: Komczér György Apatin, Lavicska Mihály Zenta. Jó munkáért: Léva Lajos Szentes, Magyar József Bács. Matffy Antal Szentes, szép munkáért. Molnár József Hmvásárhely, jó munkáért. Milovanov Szvetozár O-Becse, jó munkáért. Molnár Balint Szentes, szép munkáért. Jó munkáért: Mancz Antal Hódásgh, N. Hajdu Lajos Zenta, Nacs István B.-Földvár, Orsz István O-Kanizsa, Polyák Illés Baja, Papp István Doroszló, Pintér Pál és fia Baja. Szorgalmas munkáért: Preradov Miladin Petrovosszelló, Piti Tamás Szentes, Radojesin Tósa O-Becse, Rác Antal Hmvásárhely. Jó munkáért: Sándorov György O-Kanizsa, Szebetits József Hódásgh. Szegő Andor Hmvásárhely, szorgalmas munkáért. Jó munkáért: Szűcs Ferenc Zenta, Szvetnyik Ferenc Baja. Szegedi bőriparosok gyűjt. kiáll. Szeged, szorgalmas munkáért. Szalay István Szentes, szép munkáért. Szabó István O-Becse, szorgalmas munkáért. Táborossy István O-Becse, jó munkáért. Tremly Mátás B.-Földvár, jó munkáért. Turfitt János O-Becse, szorgalmas és jó munkáért. Jó munkáért: Terjek János Szentes, Vella Gábor O-Becse, Wekmann István Apatin. Weisz Mihály Hmvásárhely, szorgalmas munkáért. Gyulás György O-Becse, jó és szép munkáért. Horváth László O-Becse, szép munkáért. Gyurkovits Jenő Zombor, szorgalmas munkáért. Hilak Vince B.-Földvár, Hegedűs Ferenc Zenta, Muszer János Gajdobra, szorgalmas munkáért. ~

#### XV. csoport. Papír és sokszorosító ipar.

Milleniumi nagyjérem.

Bába Sándor könyvnyomdász Szeged, jó munka és jó ízlésért. Keglovich Emil fényképész Szeged, versenyképes jó munka, jó ízlés. Kohn Illés és József fényképész Hmvásárhely, jó ízlés és kitűnő munkáért.

Ismerek apró emberkéket, kik bókokat mondanak a nagyoknak, melyekről ők is jól tudják, hogy konvencionális hazugságok, de mondják, mert divat.

Ismerek apró embereket, a kik szidják a nagyokat; sokszor ok nélkül bár, de nagy hangon mindég, mert ez is divat. Valamint divat a konclesés, hivatal, cím és protekció vadászat.

Ugy elgondolkozom... Fáj-e tudat nekem? Nem! Hidegnek, fagyosnak érzem egész lényemet. Van néha örömem, néha fájdalom. A vér rendellenesebb keringése az is csupán. És csak néhány pillanattig tart s miként a hideg acélra fújt lehelet, eltűnik legott nyomtalanul.

Hidegen hágy minden.

A zaj, látma untat, de néha keresem, mert divat. A csönd nem boldogít, de megnyugtat.

Uh! minden a mi az élet keretén belül esik, csak okozat; az igazi ok a halál, ne tüprengjünk hát az okozatok felett, ha tisztában vagyunk az okkal.

Kérdeztem a boldogot, milyen az élet, azt felelte: szép, telve gyönyörrel. Kérdeztem a boldogtalant, azt mondá: undok és förtelmes.

Egyiknek sincs igaza. Sokszinű buborék. Mindenki más színben látja. Egyenlő csak egyszer, — de akkor mindnyájunknak, — mikor szétpattan...

Ez az igaz.

Bent harsog a zene, csengnek a pobarak, csattognak a biliárdgolyók. Künn hullámszik az élet. Vasárnap délután van. Bent is, künt is zajos, vidám, ragyogó minden.

Amítás, hazugság!

Ab, de miért oly szép a hazugság és miért oly förtelmes a való?...

Ugy elgondolkozom...

Elismerő oklevél.

Singer Samu fényképész Zombor.

#### XVII. Hadügy.

Közreműködők érme.

Tövisi Rác Béla Szeged, m. kir. honvédszázár alezredes, a honvéd lovassági foglalkozási képek tervezéséért.

#### XVIII. csoport. Vegyészeti ipar.

Kiállítási érem.

Első bácskai keményítőgyár O-Becse, versenyképességéért.

Elismerő oklevél.

Freund Lajos olajgyáros Szentes, versenyképességéért. Löwy Adolf olajgyáros Uj-Verbász, verseny és kivitelképességéért. Totovics János vegyészeti gyár Ujvidék, verseny és kivitelképességéért.

#### XIX. csoport. Élelmicikkek.

Milleniumi nagyjérem.

Pálffy testvérek paprikagyár Szeged, kitűnő minőség, kivitelképesség és nagyban termeléséért.

Kiállítási érem.

Pártos Nándor és társa Szeged, kivitelképességéért.

Elismerő oklevél.

Gerber Nándor O-Becse, haladáséért. Döntő István sító Szabadka, Ferenc-csatornai műmalmok, mint részv. társaság Uj-Verbász, Crausz N. Ujvidék, Königsstädter testvérek Ujvidék.

#### XX. A) Néprajz, háziipar.

Milleniumi nagyjérem.

Ifj. Thiel Konrad Futtak, új háziiparág meghonosítása és versenyképességéért.

Kiállítási érem.

Reitzer Lipót és társa Szeged, a háziipari cikkek nagyban forgalomba hozataláért. Tápé község, jó munka és versenyképességéért. Miroszavlyev Koszta P. Ujvidék, kitűnő versenyképes munkáért.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: B.-Keresztur község, O-Szivac község, Csovits Jakab Szabadka, Csovits Balazs Szabadka, özv. Mánich Péterné Szabadka, Milánkovich Károly Szabadka, Mislyanov Isztrika Szabadka, Romits József Szabadka, Rozitsky Antal Szabadka, Szudarovits Felix Szabadka, Tykoriczky Timótné Szabadka, Vujkovich Attilia Szabadka, Zabkov Mariska Szabadka, Zentai helyi bizottság. Szobotka testvérek Szeged, jó háziipari munkáért. Sztankovits Lázár O-Sztapár, jó és szép munkáért.

#### XX. B) Műkedvelők.

Elismerő oklevél.

Arany Irén Szeged, női kézimunkáért. Georgievits Pál Ujvidék, fényképekért. Jakovits Dimitrijevit Zorka Szabadka, himnuszéért. Arany himnuszú zászlóért: Missuray Irma O-Becse, Szűcs Jánosné O-Becse, Szonómár Elekné O-Becse.

#### Időleges kiállítások. Kertészeti kiállítás.

Milleniumi nagyjérem.

Heinrich József Szeged, jó szőlőtermelés.

Kiállítási érem.

Ujvidék város kertészete, szép dísznövényeieért. Jó szőlőtermeléséért: Szobonya Bertalan Ada, Baresay Károly Szatymaz.

#### Második lókiállítás.

Milleniumi nagyjérem.

Gyűjteményes kiállításért: Szabadka város, Hmvásárhely város.

#### Tenyészmarhák kiállítása.

Kiállítási érem.

Regényi Lajos Szabadka.

#### Tenyészjuhok kiállítása.

Milleniumi érem.

Br. Puthon Leopoldina Kisszállás.

#### Baromfiállítás.

Milleniumi nagyjérem.

Keringő galambokért: Aigner Ödön Szeged, Szokolovits György Baja.

### Az epilepsziáról.

A „Bajai Közöny”-ben olvassuk a következőket:

Van az emberiségnek egy eddig gyógyíthatatlan betegsége az epilepszi (eskór).

A kik e nyavalyában szenvednek, nagyon elmondhatjuk, hogy a legszánalomra méltóbb embertársaink sorába tartoznak. Ott járnak-kelnek közöttünk az utcákon; összerogynak, midőn nem is sejtik; ott fekszenek a földön, iszonyu, gőresös rángatózások között. És midőn a szegény beteg órák múlva magához tér és gőresel elmúlnak, elvánszorog haza, mély, kimondhatatlan fájdalommal szívében.

A tudomány emberei egyre foglalkoznak e kérdéssel, vajjon minő óvszerrel volna lehetséges a szenvedőket ezen szomorú bajtól megmenteni; a sok kísérlet azonban mindig csak eredménytelen maradt.

Erre nézve egy figyelemre méltó esetet kell elmondanunk: egy helyben lakó ismerőstünk öt éves leánykaja, kinél a szülők a fellépet tünetekből az eskórt vélték felismerni, rögtön orvoshoz fordultak, a ki a gyermeket egyetemi tanárokhöz utasította; azonban itt is eredménytelenül jártak. Ekkor valaki a szülöket Tóth Béla nagy-szurányi (nyitramegyei) birtokoshoz utasította, a ki — ugymond — oly szernek van a birtokában, mely a belügyminiszter közegei által 93615/894 sz. alatt megvizsgáltatott és teljesen ártalmatlannak találtatott, a mely Tóth Béla állítása szerint az eskórt teljesen és rövid idő alatt kigyógyítja.

A bánatos szülők örömmel vették a hírt és sem időt, sem költséget nem kímélve, a leánykával Nagy-Szurányba utaztak Tóth Bélához, a ki két heti gyógykezelés után a kis leánykát az eskórból teljesen kigyógyította. Ezt engedni következtetni azon körülmény, hogy míg annak előtte a gyermek nagyon egymásután szenvedett: Tóth Béla gyógykezelése óta — a mi há-

rom hó előtt történt — a gyermek teljesen egészséges, vigkedélyű s az eskór tünetei azóta egyszer sem mutatkoztak rajta.

A „Nyitramegyei Szemle” 1896-ik évi július 19-én megjelent számában ez olvasható: Tóth Béla ur felmutatott több közösi bizonyítványt, mely szerint több nehez nyavalyában (epilepszia) szenvedő egyént teljesen kigyógyított. Ma július 16-án is megjelent szerkesztőségünkben Freiwirth Bernát izraelita keresztemáros Komjáth-ról és előadta, hogy Ödön nevű 12 éves fia 1895. év október havában megkapta a rossz nyavalyát s azóta a betegség rajta ismétlenül kitört. Freiwirth a beteg fút dr. Binenstock Ignác nyitrai orvossal is konzultálta, de eredménytelenül.

Ez év február havában Freiwirth megjelent Tóth urnál és háromszori látogatás, illetőleg gyógyszerbeadás után a nehez betegsége nyomtalanul eltűnt, úgy, hogy legkisebb jelét sem vehetni észre a fiún öt hónap után. Freiwirth felkért bennünket, hogy őszinte köszönetét fejezzük ki Tóth Béla ur iránt, mit mi aunal örömebbnek teszünk, mert reméljük, hogy a szenvedő emberiségnek ezáltal némi szolgálatot tehetünk. — Tóth ur állítása szerint, régi eskőnyös bajok csak hosszabb, néha 3-4 hétig tartó gyógykezelés után távolíthatók el, míg hirtelen keletkezett köresetek egy-kétszeri beadás után is gyógyíthatók. A gyógyszer növényi törmelékekből áll és csak Surányban, a beteg személyes jelentkezése mellett szolgáltatni ki. Ajánljuk orvosi köreink figyelmébe.

Ezen ismerőstünk Surányban töltött két heti tartózkodási ideje alatt azt tapasztalta, hogy messze vidékről zarándokoltak nyavalyatorított Tóth urhoz gyógykezelés végett! valamint nagyon sok hálás hangon írt levelet is mutatott fel előtte, a miért sikerrel gyógyította a szerencsétlen szenvedőket.

Nekünk csak az a megjegyzésünk, miszerint kár, hogy az orvosi tudomány teljesen mellőzi Tóth Béla szerét; e helyet talán üdvösebben cselekednék, ha a Tóth által gyógykezelte eskórosokat tizesebb megfigyelés alá véve, — amennyiben csakugyan sikert mutatna fel — a szenvedő emberiség részére — illetékes helyen egy gyógyintézet felállítását sürgetné.

B-y.

### Ujdonságok.

**Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Schieb Ernő ujvidéki vámbihatali gyakornokot vámségdítisztté nevezte ki.

**Bedő Albert.** Az apatini kerület országgyűlési képviselője, Bedő Albert földmívelésügyi államtitkár állásától megvált. Bedő Albert a szőlőfelállítási kölesüt kiosztó bizottság elnökévé fog kinevezetett.

**Virilisták névjegyzéke.** Zombor szab. kir. város legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak névjegyzéke az 1897-ik évre. Fernbach Péter 3044 ftt 41 kr. \*Dr. Krónits István 2047 ftt 04 kr. \*Koczkar Zsigmond 1900 ftt 72 kr. \*Széchenyi József 1731 ftt 06 kr. Falcione Lőrinc 1530 ftt 47 kr. \*Dr. Spitzer Mór 1464 ftt 90 kr. \*Poeskay Sándor 1444 ftt 10 kr. Hameder Károly 1432 ftt 33 kr. Lallóssevit Jakab 1379 ftt 02 kr. \*Konyovits Jusztin 1278 ftt 30 kr. \*Dr. Falcione Nándor 1257 ftt 20 kr. Falcione Gusztáv 1247 ftt 23 kr. \*Dr. Maximovits Miklós 1096 ftt 84 kr. Sztrilich Gyula 1037 ftt 42 kr. Blumenthal Lajos 1024 ftt 26 kr. Vuits A. Miklós 962 ftt 17 kr. \*Heindlhofer Róbert 957 ftt 64 kr. Lippert Ferenc 944 ftt 44 kr. \*Dr. Vadas Kálmán 899 ftt 74 kr. \*Dr. Gräber Lajos 882 ftt 86 kr. \*Dr. Czvetkovits Péter 875 ftt 06 kr. \*Bikár Simon 863 ftt 82 kr. Bikár Péter 856 ftt 80 kr. Wamoscher Samu ifj. 820 ftt 99 kr. Józich György 807 ftt 60 kr. \*Szauerborn Károly 734 ftt 78 kr. \*Ast Nándor 734 ftt 66 kr. Dzsinitz Péter 730 ftt 77 kr. Jakobsits Mihály 684 ftt 82 kr. Konyovits István 676 ftt 18 kr. Wagemann Simon 668 ftt 30 kr. Koszanits Szilárd 665 ftt 88 kr. Georgievits Szilárd 662 ftt 92 kr. Husvéth István ifj. 655 ftt 83 kr. \*Ambróзовits Gyula 653 ftt 76 kr. \*Fejér Gyula 650 ftt. \*Ulrich Vince 642 ftt 44 kr. Vesze-lovsky Péter 616 ftt. \*Dr. Pavlovits Simon 603 ftt 12 kr. \*Molnár István 592 ftt 88 kr. Dr. Zakó István 570 ftt 87 kr. \*Kozma László 557 ftt 66 kr. Tarczay Mór 555 ftt 63 kr. \*Dr. Vuits János 534 ftt 64 kr. \*Szondy Mátás 520 ftt 20 kr. Frey Imre 519 ftt 34 kr. Bruck Adolf 514 ftt 07 kr. Schäffer Samu 511 ftt 47 kr. Ambróзовits Béla 504 ftt 70 kr. \*Dr. Nikolits György 481 ftt 24 kr. — Póttagok: \*Pekánovits András 460 ftt 62 kr. \*Vukicevits Gy. Miklós 453 ftt 92 kr. \*Dr. Poppovits István 453 ftt 40 kr. Loógó József 450 ftt 37 kr. Sztokovits Zakár 438 ftt 58 kr. Jankovits Dávid 427 ftt 17 kr. Jankovits János 418 ftt 25 kr. Baró Bibra Frigyes 417 ftt 62 kr. Schäffer Károly 417 ftt 04 kr. (A \*gal jelzettek adói törvényes jogcim alapján kétszeresen számítvak.)

**Meghívó.** A „Zombori Kerékpár-Egyesület” f. évi december hó 5-én, szombaton a „Vadászkürt” szálló összes termeiben a Zomborban építendő versenypálya alapja javára táucestélyt rendez, melyre a nagyerdémű közönséget tisztelettel meghívja a választmány. Belépőjegyek: személyjegy 2 korona, családjegy (3 személyre) 5 korona. Jegyek előre válthatók: Falcione Gusztáv, Engel Mór, Hirschenhauser és Kovács urak kereskedésében, valamint a klub-helyiségben. A t. hölgyek minél egyszerűbb ruhában kéretnek megjelenni. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Kezdeté 8 órakor.

**„Családi dráma.”** A mult számunkban „Családi dráma” c. alatt megjelent hirtlunke vonatkozólag Andráská Alajos ur a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez: „Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapjának mult számában „Családi dráma” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag a következőket kívánom megjegyezni: 1-ször. Nem pénteken, hanem szombaton, azaz mult hó 28-án történt az eset. 2-szor. Köztem és vóm közt vizsályt sohasem szítottam, tetteg őt sohasem bántalmaztam s torkon nem ragadtam; hanem jó tanácsokkal akartam ugys nagyon zilált lelkiállapotát megmenteni. 3-szor. A gázmos esét megtörténtekor még gondolatban sem akartam őt bántani és pláne, mint megsebesült ember, nem is tehettem volna azt, hogy kést birtam volna ellene emelni. 4-szer. A bűnös folyó hó 1-én még szabadlábom nem volt.”

**Ködképek a multból.** Megjelent Vértési Károly „Ködképek a multból” című munkája. A munka rajzokat és beszédek tartalmaz s egy 264 oldalnyi kötetet tölt be. A munkára alkalmilag visszatérünk.

Uj mult hónap bizottság

Ha kereskede

hó 12-én

kötött j

1. „Kur

énekkar.

szavalják

felső osz

Robitsek

Józseftől,

„Rákóczy

Antal, zen

Rosenthal

Marschall

dalok”, el

előadja az

be nagyon

előadja az

1 ftt. Kar

József és

pénztárnál

szönettel

nak ki.

„Szin

Keresd a

kedden: a

operette,

szombaton

említjük

látható —

hétfőn ren

teljesedett

donnaja, be

a fellépése

„Szulán” é

hozson.

Taná

miniszterium

az allami

tanárok rang

iskolák rang

15-én fog

az allami in

tanár az 130

tanár az 160

alapszám

gató az 1600

az 1300 fr

tézeteknél 3

történt.

Ház

punknak m

seget Gyórt

Halál

Lajos telek

elhunyt. Te

részvet mel

Sztraj

tulajdonosa

déki malon

sztrajkolk

tt ki, itt el

gozni, mint

a cég akkét

délutánok

u. pedig szü

kapnak. A m

és egész na

bele a munka

kimondták

állott munk

Szer

Kiserlete

eszközöljük,

tűnnek elő.

A

gossággal sze

s így a jelek

szorban meg

eltérő szín

átmenő sug

zését a tests

ennél a műv

aránylagos

szintén a pup

a jel helye

a helyes szem

nagy nehez

A jelek

okainak felis

a testszerve

megfelelő al

által okozt

élesen határ

egyéb nem

esések vagy

világosabb

**Uj megyebizottsági tag.** Rác-Militicsen a múlt hónapban megejtett választás alkalmával megyei bizottsági taggá dr. Szántó István községi orvos választott meg.

**Hangverseny.** Zombor szab. kir. város felső kereskedelmi iskolájának ifjúsága 1896. évi december hó 12-én a „Vadászkürt” szálló termeiben táncpalotya egybekötött jótékony célú hangversenyt rendez. Műsorozat: 1. „Kuruc nóták”, Káldy Gyulától, éneklő az ifjúsági énekkar. 2. „Mult, jelen és jövő”, Bartók Lajostól, szavalják Rosenthal Armin, Izsák Lajos és Hattala István felső oszt. tanulók. 3. „Népdalok”, cimbalmon előadja Robitzek Ignác felső oszt. tanuló. 4. „Mikes”, Lévy Józseftől, szavalja Betnár Béla alsó oszt. tanuló. 5. „Rákóczy Rodostóban”, melodráma, szövegét írta Varadi Antal, zenéjét szerzte id. Abrányi Kornél, szavalja Rosenthal Armin felső oszt. tanuló, zongorán kíséri Marschall Béla ur, az intézet volt növendéke. 6. „Népdalok”, előadja az ifjúsági énekkar. 7. Vig monológ, előadja Auer Aurél felső oszt. tanuló. 8. „Rászállott a feccskemadar az eperfa ágára...”, „Öreg szomszéd jaj be nagyon haragszik...”, D. Borbély Sándor dalai, előadja az ifjúsági zenekar. Belépti díj személyenként 1 frt. Karzat-jegy 1 frt. Jegyek előre válthatók Kollár József és Schön Adolf könyvkereskedésében és este a penztárnán. Kezdete este 8 órakor. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

**Színházi műsor.** Vasárnap bérletszűnetben: „Keresd a szíved” színmű, hátfőn: „Vigécek” bohózat, kedden: „Harom Kázmér” bohózat, szerdán: „Szultán” operette, csütörtökön: „A szerelem iskolája” színmű és szombaton: „Cigánybáró” operette kerül színpadra. — Itt említjük meg, hogy — mint már a fennírt műsorból is látható — ezúttal vasárnap bérletszűnet s e helyett hátfőn rendez bérleti előadás. A közönségnek régi óhajja teljesedett ezzel be. — Tarnay Leona, a társulat prima donnája, betegsége miatt még mindig akadályozva van a fellépésben. Az igazgató most azon fáradozik, hogy a „Szultán” és a „Cigánybáró” előadására vendégszereplőt hozzon.

**Tanárok előléptetése.** A közoktatásiügyi minisztériumban kiadott „Hivatalos Közlöny” közzéteszi az allami középiskolákban alkalmazott igazgatók és tanárok rangsorát, a tanulmányi alaphoz fűrtartott középiskolák rangsora pedig szintén keszen van és december 15-én fog megjelenni. A két rangsorból kitűnik, hogy az allami intézeteknél két igazgató jut az 1800, négy tanár az 1600, más négy tanár az 1400 és tízenyolc tanár az 1300 frtos fizetési fokozatba; a tanulmányi alaphoz továbbá egy igazgató előlép az 2000, két igazgató az 1600, két tanár az 1400 és tízenyolc tanár az 1300 frtos fizetési fokozatba. Eszerint az allami intézeteknél 37, a tanulmányi alaphoz 23 előléptetés történt.

**Házasság.** Schlosz Lajos topolyai tanító, lapunknak munkatársa, folyó hó 9-én esküszik örök hűséget Győrött Horváth Róza kisasszonynak.

**Halalozás.** Weindl József bites ügyvéd, Tápay Lajos teleshírnövi iktató apósa szerdán délelőtt 10 órakor elhunyt. Temetése tegnapi délután ment végbe általános részvét mellett.

**Sztrájk Ujvidéken.** A beocsini cementgyár tulajdonosainak Ohrenstein, Spitzer és Redlichnek ujvidéki malomkőgyárában a munkások szombat dél óta sztrájkolnak. A legtöbb sztrájk a hosszú munkaidő miatt üt ki, itt ellenkezőleg, a munkások tovább akarnak dolgozni, mint azt a cég akarja. Ugyanis a teli hónapokban a cég akként intézkedett, hogy a munkások, miután a délutánok ugys rövidiek, csak délelőtt dolgozzanak, d. u. pedig szüneteljen a munka. Fizetést is csak délelőtre kapnak. A munkások pedig egész nap akarunk dolgozni és egész napi fizetést is követelnek. Ebbe nem egyeztek bele a munkaadók, miért is a munkások szombat délben kimondták a Sztrájkot. A mai napig egy munkás sem allott munkába.

## Szemekből való olvasás.

II.  
Kísérleteinket kezdetben a világos színű iriseken eszközöltük, mert ezeknél a színeltérések élesebben tűnnek elő. Az ilyen irissel bíró egyént állítsuk a világossággal szemközt, azért, hogy a pupilla összehúzódjék s így a jelek tisztábban kivehetők legyenek. Ekkor első sorban megállapítjuk az irisek alapszínét s minden ettől eltérő színváltozást, az ezen és a pupilla középpontján átmenő sugárnak a már előbb leírt módon való áthelyezését a testszervezetre foganatosítjuk, szem előtt tartván ennél a műveletnél a térfogatok különbözőségével járó aránylagos hosszkülönbségeket is. Az átvitt sugarak szintén a pupillák középpontjával kötendők össze és csak a jel helye az, mely a térfogatok különbözősége miatt a helyes szemmérték tudományának — gyakorlatban nem nagy nehézséggel elsajátítható — ismeretére szorul.

A jeleket szűlt deformációk — alakváltozások — okainak felismerésére nézve a következők és az okoknak a testszervezetre tényleg gyakorolt hatásainak teljesen megfelelő alapelvek az irányadók. Metsző, szúró eszközök által okozott sérülések, továbbá a csonttörések jelei élesen határolt sötét színezetűek. Gyulladásokkal járt egyéb nem mély sebek, ficamok, zúzódások, ütések, esések vagy az ezekkel felmerült rázkódtatásoknak jelei világosabb mosott szelű és szétterülő foltok és felhőzetek.

Huzamosabb gyakorlat után kiképezett figyelmes szem teljes precizitással képes később a színek minősége és a jelek alakjai szerint megállapítani pl. azt, hogy az ütés eles vagy tompa eszközzel történt-e? Szintgy látja a sebforradások csipkézett szelűit s meghatározza, hogy pl. a harapás bány és minő fogakkal történt: az iriseken visszatükröződő pontos miniatűr fényképek segítségével.

A göröcs jelei a szerint amint azok az ideg- és izomrendszer részben vagy teljesen turbáltak, tökéletlen vagy teljes körök. Az utóbbiak szépen észlelhetők az epilepsis és az ehhez hasonló betegségeknel.

Végezetül különösen két körülményre figyelmeztetek minden vizsgálat. Az egyik, hogy a szervezetben vagy szervezetben történt minden erőszakos esemény elenyészhetetlen nyomot hagy maga után, miként ezt nagyban a sebek, csonttörések és ezekhez hasonlóknál tapasztalhatjuk, de mert a lefolyt hosszú évek során nemcsak az esemény történeti idejének ismerete, de maga az esemény is letörlődik az emlékezet táblájáról, ezért és mert a kisdeteknél szembetűnően észlelhetőleg a

szűllök szervezeti deformációi is átöröklődnek, — sokszor találkoznak tagadásokkal.

A másik körülmény a számos irisen látható élesen határolt rozsdabarna szeszélyes alakú foltok. Ezek nincsenek helyhez kötve és csak az élénk diszpozíció — betegülési hajlam — jelenlétét árulják el. Az ilyen szűllök gyermekeinek irisei már rendszerint teljesen barnák, vagy feltűnő színváltozatokkal teljes, szintén a nagyfokú diszpozícióra mutató kek színűek.

Előbbi cikkemben utaltam a nehézségekre, melyek az irisek jeleinek pontos meghatározásával járnak s e részben kimondtam azt is, hogy azokon vagy képezzent anatomiai ismeretek, vagy hosszabb gyakorlat könnyű szerrel segíthetnek.

Mert pl. a karok sérüléseinek jelei az irisek külső alsó környegyedinek felezési vonalában észlelhetők ugyan, ámde mivel ugyanezen sugarak nem csak a karokat, de a testrészen a pupillák középpontjaitól a csipők külső csúcsein átmenő síkok fekvettületeit is képviselik, azért a jelekknek megfelelő deformációk — alakváltozások, — hol- és mibenlétének meghatározásához elkerülhetetlenül szükséges nemcsak a sérült szerv alakjának ismerete, de bonctani ismeretek útján tudnunk kell azt is, hogy a különböző káros hatások tényleg az illető szerveken minő változásokat hoznak létre.

Egy szerény laikus igénye ennyire ne terjed, mert ő megelegzik annak tudatával, ha pl. tudja, hogy ha az ujjak helyén az irisek szélén szétterülő foltot lát, ez nem a vékony kéz vagy ujjakat, hanem a nagy kítűlő sérülést kivéve, a szervezeti helyet megilletőleg a májat, illetve a lépét illeti.

Hogy a szemekből való olvasás az orvosi diagnosztika terén minő fontos hivatással bírhat, élenk kitűnik a közel multban előfordult betegülési esetből is.

Testileg életerős fiatal ember birtelen rosszul lett. Kezelő orvosa, ki nem zárva az életveszélyt, bégdugulást konstatait. Ebhez képest alkalmazott gyógyszerjei javulást hoztak ugyan létre, de mert a rohamok ismétlődtek, a a kórisme utóbb malariát, később pedig hosszabb kísérletek után a bajt, mint nem veszélyest az elzsirosodásból származtatva.

Ámde mivel az erős szerek és a szigorú diéta betegünk erejét rohamosan apasztotta, azért a „Homó sapiens” elküldte őt a szemekből való olvasás felfedezőjéhez.

S ekkor konstataitott, hogy a baj labtöréssel összekötött és gyermekkori fészkeszedés közben történt leesésből ered. A labtöréssel azonban a herékét összekötő szalagok is megsérültek, a mi a labtörést gyógyító orvos figyelmét elkertülte és tulajdonképpen okozója minden jelenlegi bajának.

Mindazokat, a kik komolyabban érdeklődnek a szemekből való olvasás tudományára irant, ennek felfedezője, dr. Peczely Ignáchoz (Budapest, földfa-utca 3. sz.) utasítom, ki nek műveiből az I. füzet meg 1880-ban „Felfedezések a természet és az orvosi tudomány terén” cím alatt megjelent.

Végzetlenül csodálatos előttem az, hogy mi magyarak nem vagyunk képesek kiskorúságunkból kiemelkedni. Nekünk csak az jó és csak az imponál, a mi kítűlöldi, a magunk kinevetéséig pedig megbecsülni nem tudjuk s ki engedjük siklani kezeink közül, hogy később drága áron vásároljuk azt vissza.

Dr. Peczely neve az orvosi fakultás terén az egész kítűlöldön, mint korszakalkotó, ismeretes.

Felfedezéseit nagy lelkesedéssel kultiválják és terjesztik Nemzetország összes kapcsolt tartományai, Svájc, Anglia, Svédország, Amerika stb. Csak mi vagyunk nemak.

Holott második felfedezése még nagyobb szerű. Mellette eltörpül a szemekből való olvasás, mert a mig az irisek a már megtörtént deformációkról értesítenek, addig a kórmiók nemcsak a kóros állapot fokozatos fejlődésével ismertetnek meg, de arról is adnak értesítést, hogy e kóros állapot anyai vagy apai ágon szállott-e reánk.

Erdekes tñnet pl., hogy a hurutokban szenvedők körmei erősen homoru, az ideg- és szivbajosoké ellenben feltűnően domboru felültek.

Ha dusan termő nemes gyümölcsfánk levelei előtűnik ismert ok nélkül hervadni kezdenek, azonnal keressük a baj okát.

Ha azonban az emberi szervezet törzsfájának levelei, az irisek és kórmiók útján tñntetik fel a szervezetben végbement és menő változásokat, azzal mit sem törődünk, mert szerintünk reánk nézve a természet különös törvényeket alkotott.

Ezen felfedezéseken alapuló és meglepő gyógyelveteket egy későbbi cikkben fogom ismertetni.

Papp László.

## Színház.

### Virágszata.

Hétfő, november 30.

Ma bérletszűnetben megismételték Verő György operettjét, a „Virágszát”.

Az előadás az első alkalommal tapasztalt tempóban folyt le.

Közönség gyéren volt.

A becsület.

Kedd, december hó 1.

Színmű 4 felvonásban. Irta Sudermann Henrik.

E színmű gyönyörű koncepciójával, mely még a francia nagymesterek sok művén is túl tesz, a németben majdnem páratlanul könnyed irányával, tisztán kifejtett tendenciájával, nem egyéb drámai formába öntött szocialdemokratikus vezércikknel. Két felfogás alapján egymástól eltérő világnézet ütközik össze. A népből származó, finom alapos műveltségű gentlemann és hozzátartozói, a kik proletárok maradtak.

Az élet a tárgya ennek a darabok. Cselekvénye mindenütt emelkedik az utolsó jelenetig. A jellemzés erőteljes és akkor is jól megállná helyét, ha az eszme komolysága, a melyet kifejez és a szigorú igazság, mely benne nyilvánul, a darabot nem avatná tetté. Ezeket kivül szerző seholsem vádol, mindenütt a tények beszélnek, mindenütt oltalmába veszi bizonyos fokig a gyengeséget, mert azt mindenütt a társadalom ferdeseiből származtatja. Tehát, úgy szólva, fölmenti az egyént. Lehet, hogy ez költőileg hiba, de mert az élet áll bizonyosságul mellette, erős hatása van.

Az író művészi kézzel vezeti a darabot, öntudato-

san rajzolja meg jellemeit. Minden alakja hű, az élet szinpadán járnak-kelnek, oly ismerős typosok, minők e mai kort jellemzik. Egészen az élet mezője tárult szemünk elé.

A közönség nagy érdeklődéssel nézte a jeleneteket és a szereplők iránt nem fukarkodott elismerése jeleivel, a mit ezek teljes mérvben meg is érdemeltek.

Höléczy Ilona (Leonora), Kapolnai Irén (Alma) és Kemény Lajos (Róbert) a precizitásig jeles alakokat produkáltak, minden jellemzetesen domborodott ki jatekukban. Trast gróf szerepében Palagyt kell kiemelnünk, ki érdekes és közvetlen hatású embert állított élénk, kár, hogy fiatalos maszkija nem volt összhangzó szerepe komolyságával. Kítűnő alakja a darabnak az öreg Heinicke. Ezt Ferenczi játszotta el, minden tekintetben jellemzetesen. A szereplők is jók voltak és közreműködtek abban, hogy az előadás összszévágó legyen.

A kis alamuszi.

Szerda, december hó 2.

Eredeti operette 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta: Bokor József.

Nem oly jó előadásban került színpadra, mint ahogy ezt már láttuk. A karok több helyen ingadoztak s ahol jók voltak, ott meg elrontotta a zenekar, mely nem fordított kellő gondot a pianókra, hanem mindenáron tul akarta licitálni a kart, ami aztán természetesen sikerült is neki. Annál nagyobb élvezetet nyújtottak a szolisták, bárha néha ezek enekét is túlzotta a zenekar.

A főszerepek kivétel nélkül jó kezekben voltak. Igy Renárd vicomte szerepét Lipsey Józsika játszotta helyes felfogással. Szép énekszámait kítűntető rokon-szenyvel honorálta a közönség. Gyors beszédmodoráról azonban, mely sok helyen érthetlenné teszi, ugy látszik nem tud leszokni. Hevesy Janka (Sára) méltó partnere volt és kítűnően második felvonásbeli duettjüket zajosan tapsolták. Ratkai (Mac Donald) kítűnő humorával kacagtatott. Ferenczi (Tom) kellő diskrecióval játszott és pompásan alakított.

Leszámítva a tulságos erős zenét, mely sokszor zavarólag hatott, élvezetes estét töltött a közönség.

t. k.

## Levelezés.

### Egy kedves este Ó-Futtakon.

Minden jól és szépen sikerült. Ez a kedves bírálat mondható arról a táncvigalommal egybekapcsolt műkedvelői előadásról, melyet a futtakai ifjúság rendezett november hó 28-án.

A műsor 3 részből állott:

Először is cimbalom-hangverseny; előadta Hetesy Vikica kisasszony.

Felette kedves jelenség volt, midőn a fehérbé öltözött kisasszony kilépett a szinpadra, a rendezőség gyönyörű elővirágcsokrot nyújtott át neki s a disztjngált közönség lelkes eljenzése között a cimbalomhoz ült.

Megzendült kezei alatt ez a bájos hangszer s alig pár futammal már mely figyelemre s ámulatra ragadta a közönséget: midőn pedig a nehéz darabot eljátszotta, oly lelkesedésben nyilatkozott meg a köztetszés és elismerés, hogy a tapsok s eljenzések három ízben ütlették kedves hangszerre mellé.

Szinte büszkéek vagyunk, hogy ez a kedves cimbalomművész bácskai, O-Morovicáról, mert bizonyos, hogy az ő felette szép s dilettánsnál páratlan játéka, de egyszerűsége az ő szerény magaviselete a főváros bármely előkelő hangversenyének is díszére lenne.

A jó kezdetet jó folytatás követte, mert a műsor második része: „Apró felreértések” című 1 felvonásos vigjáték ritka összhangzattal játszott el.

Nagy Mihály ur már alakjában is szép herceg vala; Godir Ignác ur mintaképe a bankároknak; Szalay Dező ur csinos titkár; Himmel Vilmos ur különösen jeles szakács; Csupsits Dusán ur teljesen korrekt udvarmester; Csincsek Anna k. a. csinos szobaleány; és Bodnár Emília k. a. — kit talán első helyen lett volna illő említenem — olyan csinos hercegisasszony volt, hogy az ifjúság közvéleménye szerint, — ha ilyen bájosak a hercegisasszonyok — akkor bizony nem csodálható, ha némelyiket elfelehizzák.

A halás közönség az összes személyzet kihívásával jutalmazta a szép előadást; ezek között a sugót is, Bodnár Gabit.

Epen ily jól sikerült a műsor harmadik része is, a táncvigalom; melyre egyéb bizonyosságot nem kell felhoznom, mint azt, hogy az ifjúság reggeli 7 órakor ment zeneszó mellett Bodnár orvos vendégszerető házához korhelylevesre, a hol 10 óráig rakta a csárdást.

Ha még azt is megemlítem, hogy Wagner jeles zenekara játszott Ujvidékről, akkor teljes képet adtunk erről a sokáig emlékezetben leendő, jól sikerült mulatságról.

Egyik rendező.

NYILTTÉR. \*)

## Öszinte köszönet.

Boldogult férjem, néhány évvel ezelőtt a „Bécsi Let- és Járadék-Biztosító Intézet” szegedi főügynökségénél 10000 forint összegre biztosította magát és jöllehet, hogy fizetési kötelezettségünkkel hátralékban is voltunk: a nevezett „Intézet” mindannak dacára, a díjhátralék és bélyeg jogos levonása után, a kir. közigazgató előtt, a mai napon kezeimhez 9843 frt 75 krt készpénzben lefizetett.

Amidőn ezen előkelő „Intézet”-nek páratlan eljárásáért a nyilvánosság előtt mondom köszönetet; egyben még azt is felemlíteni kívánom, miszerint kedves emlékü atyám szintén ezen „Intézet”-nél volt 5000 frtra biztosítva és halála után 4990 frt lett készpénzben kifizetve.

Szegeden, 1896. november hó 25-én.

Özv. Kalmár Istvánné,  
szül. Bodnár Szidike.

\*) Az e rovattban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő:  
**Dr. BALOGHY ERNŐ,**  
 köz- és váltó-ügyvéd.  
 Laptulajdonos és kiadó  
**BITTERMANN NÁNDOR.**

## HIRDETÉSEK.

**Színházi látcsövek**  
 nagy választékban kaphatók  
 részletfizetés mellett  
**Teltsch Gáspár**  
 5-1 optikusnál.

**DREHER ANTAL**  
 sörraktára  
 Zombor, Széchenyi-körút 6. sz. (saját házban),  
 ajánl legjobb minőségű  
**hordó- és palackserket,**  
 a legutányosabb árak  
 és  
 pontos kiszolgálás mellett.

2831. sz.  
 kig. 1896.

### Hirdetmény.

Bezdán községben megüresedett és évi 276 frt készpénz fizetés, teljes ruházat és felszereléssel egybekötött gyalogrendőrvetési állásra pályázatot nyitunk és felhívjuk pályázni öbajtókat, hogy kellőleg felszerelt folyamódványait **folyo évi december hó 15.** napjáig alulirt előjáróknál nyujtsák be.  
 Bezdánban, 1896. november hó 27.

3-2 **Az előjáróság.**

### Pályázat.

Csávoly községében a megfresztelt róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetnek. Határidő **december 20.** Pályázhatnak német és magyar iskolákra képesített tanítók. (Dalmát nyelvben némileg jártasok előnyben részesülnek.) Az állás 1897. január 2-án foglalandó el. Jövedelme: 400 frt, 50 frt lakbér, 4 erdei öl lág basábfá a házhoz szállítva. Ismétlőiskoláért díj nem jár. Kérvények főtisztelendő Kuts János ker. esperes urhoz Bikityre küldendők.  
 Csávoly, 1896. november hó 23.án.

3-3 **Dr. Szucsics Sándor,**  
 plébános, iskolaigazgató.

### Értesítés.

Alulirt tisztelettel van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a közelgő téli időnyre a **legjobb minőségű hazai, valamint külföldi SZENET** szerzettem be és pedig: **legfinomabb szalonszén, porosz diószén, gáz coax és kovácszén.**

A fentnevezett szénfajokat pormentesen kicsinyben és nagyban — jó mértékről kezelve — házhoz szállítom.

Vidéki megrendelések **waggonrakományra** is a legpontosabban s a legutányosabb árak mellett eszközöltetnek.

Együttal tisztelettel tudomására juttatom, hogy a legkülönfélébb szerkezetű **szoba, szalon, konyha tűzhely és kályhák**kal bővítettem ki raktáramat. Továbbá mindazon tárgyak, **konyhaberendezések, vaseszközök, villamos üzemre berendezett házi csemetyék** minden fajban beszerezhetők.

Különös figyelmét felhívom a **gazdaközönnek** „Peugest freres Valentigney“ francia gyár **villa gyártmányaira**, melynek elárúsítására Zomborban s környékére az egyedáruságot megkaptam s minden egyes darabért **2 évig jótállok.**

Midőn becses bizalmával kérem megtisztelni, maradok

kiváló tisztelettel

**Gergurov Dániel,**

vas- és szénkereskedő

Kossuth Lajos (fő)-utca, saját ház.

6-6

## ASZU-ÜRMÖS EGYEDÜLI RAKTÁRA.



Alulirtak teljes tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy nagy raktárt szereltünk fel **friss csemegék,** kitünő prágai és kassai sódar, naponta friss frankfurti és bécsi tormás-virstli, finom felvágottak, pácolt és konzervált balak, rák, kaviár, a legfinomabb sajtok minden fajból, thea, rum és thea-süteményekből, nemkülönbön bel- és külföldi borokból.

Ugyszintén a legfinomabb aszu-ürmös, magyar és francia cognac, pezsgők minden minőségben, továbbá ajánljuk nagy raktárunkon levő fűszer-áruinkat pontos és olcsó kiszolgálás mellett.

Becsés látogatásikat kérve, vagyunk teljes tisztelettel

**Hay és Neuhaus.**

Kossuth Lajos-utca. Dr. Popovics István-féle házban.

A fekete kutya-hoz.

8-1

## ASZU-ÜRMÖS EGYEDÜLI RAKTÁRA.

1081. szám.  
 1896.

### Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1896. évi 6624. számú végzése következtében Kozma László tömegmondnok által képviselt vb. „Cservenka-i előleg- és hitel-egylet részvénytársaság“ ellen leltározott és 50,590 frt 71 krt kitévő váltó és kötvényeken alapuló követelések nyilvános árverésen eladának.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróság 22,424 1896. számú végzése folytán Kozma László tömegmondnok, zombori ügyvéd irodájában (galamb-utca 119. szám alatt) leendő eszközlésére **1896-ik évi december hó 7-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitétik és ahhoz a velni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi november hó 17 én

**Styrum Mór,**  
 kir. bir. végrehajtó.

11860. sz.  
 tkvi 1896.

### Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint teleggönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Kubatovits László végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíróság) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 2689. számú tjkvben foglalt Kubatovits László nevében álló A. 24491. hr 1 hold 582<sup>1</sup>/<sub>2</sub> öl szántóra 470 frt ezennel megállapított kiküldött árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1896. évi január hó 20-ik napján délután 3 órakor** a teleggönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldötti áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldötti kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi november hó 24 én.

A zombori kir. törvszék mint teleggönyvi hatóság.

**Radány Péter,**  
 kir. trvszéki bíró.

9720. sz. 1896.

### Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye ujvidéki járásba kebelezett Kiszács község állományába tartozó, elbocsátás folytán megüresedett és 220 frt évi fizetéssel, utólagos havi részletekben, javadalmazott gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot nyitok.

A pályázati kérvények **f. évi december hó 15-ig** alulirt főszoigabíróhoz küldendők be.

Pályázók kötelesek igazolni, hogy  
 a) magyar honpolgárok;  
 b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24-ik életévüket betöltötték és a 60-ikat el nem érték;  
 c) fedhetlen erkölcsiek és teljesen rovatlan előéletűek;  
 d) teljesen egészségesek;  
 e) írni, olvasni tudnak s a községben divó nyelvet szóban bírják.

Ujvidék, 1896. november 25-én.

**Mezey Imre,**  
 főszoigabíró helyettes.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából

### Arverési hirdetmény.

A hódásághi kir. járásbíróság mint teleggönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovacs Milvoj végrehajtónak Czrnyanszki Márkó végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásághi kir. járásbíróság) területén lévő, Pivnica községében fekvő, a pivnicai 729. sz. tjkvben A. I. 1-8. sorsz. a foglalt 1/4 ed telek földből Czrnyanszki Márkót 1/3 ad részben megillető jutalékára: 336 frt 60 kr, továbbá a pivnicai 1155 sz. tjkvben A. I. 2-9. sorsz. a foglalt 1/4 ed telek földből ugyanazt 1/4 ed részben megillető jutalékára: 313 frt 50 kr, s végül a pivnicai 1337. sz. tjkvben A. 3895/6. r. sz. a foglalt s ugyanannak tetén egészben álló s öltőre, melyet 8 frt 60 kr vátság tőke terhel 71 frt 50 kr utóajánlati összegben ezennel megállapított kiküldötti árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1896. évi december hó 19-ik napján délután 2 órakor** Pivnica község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldötti áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényekik 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldötti kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásághon, 1896. évi szeptember hó 26.án.

A hódásághi kir. járásbíróság mint teleggönyvi hatóság.

### PÁLYÁZAT.

Prigl.-Szt-Iván községi elemi népiskolájánál leküszönés folytán üresedésbe jött osztálytanítói állásra pályázat nyitattik. Évi jövedelem 450 frt készpénz, 5 öl kemény hasábfá és szabad lakás. Előleptetés esetén megírul egy második állás, ennek jövedelme 365 frt készpénz, 2 öl kemény hasábfá és szabad lakás. Ezen állásra, illetve állásokra pályázhatnak tanítók és tanítónők egyaránt. A megválasztott, illetve megválasztottak tartoznak a mindennapi és ismétlő iskola egyik osztályát tanítani, a tanítónő ezenkívül még az 5., 6. osztályu leányokat a női kezimunkában oktattai. Tannyelv magyar-német. Pályázók felkértenek, hogy folyamódványaikban jelezzék, vajjon mindkét állásra pályáznak-e és felszerelt kérvényeiket **december hó 20-ig** a helybeli községi iskolaszékhez küldjék be.

Prigl.-Szt-Iván, (Bácsm.) 1896. november hó 29.

2-1

**Az iskolaszék.**

10154. sz.  
 kig. 1896.

### Hirdetmény.

A parabutyi kéményseprői állás megírult. Folyamódók kérvényeiket **december hó 20-ig** nálam nyujtsák be.

Hódásághon, 1896. évi november hó 28.án.

3-1

**VISSY JÓZSEF,**  
 főszoigabíró.

### Kereskedők

előnyös feltételek mellett azonnal átvethetik a „**Monostorszegi fogyasztási hitelszövetkezet, felszámolás alatt**“ cég vegyeskereskedését.

Bodrogh-Monostorszeghen, 1896. decemb.

**Nagy Béla,**  
 szöv. vezér-igazgató.

3-1

Egész  
 Fél  
 Negy

Egyes

Közle

Báró I  
 már kibocs  
 tesitendő k  
 szaktanácsk  
 a miniszter  
 kozásokat.  
 nagyszerű  
 galmi eszkö  
 teteket lehe  
 eléggé anna  
 hogy a Vas  
 forgalom a  
 ennek a for  
 egyetlen kik  
 a legkisebb  
 a legszerény

Baross  
 egészítére s  
 báró Dániel,  
 Baross igen  
 kedelemügyi  
 teljesítőképess  
 igen sok szo  
 kenységet vár  
 donságotknak  
 delemügyi min

Tehát ne  
 kereskedelemü  
 után is kivilág  
 rendelkezésére  
 van kimérve,  
 az esti és éjj  
 koncepciókka  
 el nem fáradó  
 és meg kell a  
 seigneur, a ki  
 galmasabb és  
 tárcájának.

Mellette a  
 testület, melyn  
 és Ludvig Gy  
 példával járnak  
 terium összes t  
 előkészítése és

A „B

A HA

A szülők, r  
 betegyágyt és ő a  
 badtan az átelt rom  
 Fajdalmai r  
 Valamelyes  
 kinozta többé sze  
 agy csupán a tudá  
 E tudat azt  
 kell balni. Itt ke  
 gyönyöreivel, bold  
 A haldokló  
 fojtva suttozták:  
 — Most, mos  
 Az orvosi inte  
 — Még nem  
 dobogott.

Halotti esend  
 Ó pedig belu  
 telen messzeségbe.  
 bele, szellemi látásá  
 akart. S ime éltene  
 ben. Képelete me  
 akarat külső hatás  
 élénk hallucinációk

Ugy tetszett  
 irányuló tevékenys  
 dére készített, az  
 perében. Egy külön  
 világot, melyet mi  
 élünk, csak vágyun  
 A hallucináció  
 hérésg eloszlott. Légy  
 hallgatta azokat.

Az egyiknek s  
 — Jer! én ka  
 — Megyek, sz  
 Egy orvosi tere